

31 568 Staatkundig proces Nederlandse Antillen

Nr. 34 Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 april 2009

Van 23 tot en met 27 maart jongstleden heb ik een werkbezoek gebracht aan Aruba en Curaçao. Op Aruba heb ik verschillende gesprekken gevoerd over goed bestuur en economische ontwikkeling, en heb ik projecten bezocht waaraan Nederland financieel bijdraagt. Op Curaçao heb ik deelgenomen aan de Politieke Stuurgroep Staatkundige Veranderingen (de besluitenlijst is bijgesloten),¹⁾ waarin het land Nederlandse Antillen, Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn vertegenwoordigd. Met deze brief informeer ik u, mede namens de minister van Justitie, hierover.

Mijn bezoek aan Aruba heeft in de eerste plaats gediend om de relaties tussen Nederland en Aruba te verbeteren. Ik heb met minister-president Oduber gesprekken gevoerd over onder andere goed bestuur. Daarnaast heb ik op Aruba projecten bezocht gericht op de jeugd en op maatschappelijke en economische ontwikkeling van Aruba. Deze projecten worden medegefinancierd door Nederland. Ik heb mij tevens door vertegenwoordigers van het bedrijfsleven laten voorlichten over de gevolgen van de wereldwijde economisch crisis voor Aruba.

Op Curaçao heb ik met de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen overleg gevoerd over de voortgang van het verbetertraject Politie en de toekomstige werkwijze voor het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen. Hierover zijn in de Politieke Stuurgroep nadere afspraken gemaakt met name met het oog op een betere betrokkenheid van Curaçao en Sint Maarten. Zonder de eindverantwoordelijkheid van de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen te beperken zal bij de invulling van projecten een hogere mate van verantwoordelijkheid voor het eilandgebied zelf worden gerealiseerd. Hiermee zullen Curaçao en Sint Maarten in toenemende mate hun verantwoordelijkheid kunnen waarmaken op het terrein van de opbouw van een eigen politieapparaat.

Ook is besloten tot de start van een kwaliteitstraject. Dit houdt in het kort in dat er een groep deskundigen van de Nederlandse politie voor een bepaalde periode ondersteuning zal bieden aan de korpsen Curaçao en Sint Maarten en het korps voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Samen met de Antilliaanse collega's zullen de Nederlandse politiemensen werken aan de implementatie van de nieuwe structuur. Hierbij zal vanaf het begin aandacht zijn voor kwaliteit en een ontwikkeltraject gericht op leiderschap, vakmanschap, bedrijfsvoering en cultuuraspecten. Dit traject zal ook na de transitie doorlopen zodat de kwaliteitsontwikkeling en de werkwijzen van de nieuwe korpsen voldoende ingebed en gewaarborgd worden. Ook is er gesproken over de 'Bon Futuro' gevangenis, zoals toegezegd aan uw Kamer. Enkele uitkomsten van dit gesprek heeft zijn weerslag gevonden in de antwoorden op schriftelijke vragen die ik u reeds gestuurd heb (2009Z03735 d.d. 9 april 2009). IK zal u over deze kwestie voor 1 juni aanstaande uitgebreid verslag doen.

Behalve de reeds genoemde afspraken op het gebied van de politie zijn er in de Politieke Stuurgroep de volgende afspraken gemaakt. Op het terrein van het vreemdelingenbeleid zal intensief worden samengewerkt ten behoeve van een goede en effectieve uitvoering om ondermeer illegale immigratie, mensenhandel en mensensmokkel tegen te gaan. Hiervoor is een

Onderlinge Regeling Vreemdelingenketen overeengekomen. Ten behoeve van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie zijn nadere afspraken gemaakt over de financiering en het beheer na de transitie en inwerkingtreding van de Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Tevens is hierbij afgesproken om in aanloop naar de toekomstige situatie een aanvang te maken met de nieuwe financieringsgrondslag.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State van het Koninkrijk over het concept van de consensusrijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (consensusrijkswet OM) en het hiertoe gezamenlijk voor te bereiden nader rapport, is in de Politieke Stuurgroep opnieuw gesproken over de zogenaamde aanwijzingsbevoegdheid voor de Nederlandse minister van Justitie. Bij de gezamenlijke adviesaanvraag aan de Raad van State was specifiek aandacht gevraagd voor deze aanwijzingsbevoegdheid. De Raad van State van het Koninkrijk bracht hierover een zeer kritisch advies uit waarna op dit punt niet langer overeenstemming bestond.

Het advies van de Raad van State was aanleiding te bezien of het doel dat met de aanwijzingsbevoegdheid werd beoogd ook op een andere manier kon worden bereikt. Doel was het creëren van een extra waarborg voor voldoende afstand tussen lokale politiek en openbaar ministerie en voor voldoende eenheid in het opsporings- en vervolgingsbeleid in het gebied dat nu de Nederlandse Antillen vormt. Tijdens de Politieke Stuurgroep is overeenstemming bereikt over het vervallen van de aanwijzingsbevoegdheid. Daar voor in de plaats wordt de samenwerking op het terrein van de criminaliteitsbestrijding structureel versterkt door toevoeging van een nieuw element aan de consensusrijkswet OM. In het jaarlijks overleg tussen de ministers van Justitie en de procureur-generaal zullen afspraken gemaakt worden over het beleid voor opsporing en vervolging. Ook moet afstemming plaatsvinden van het beleid inzake de bestrijding van de georganiseerde en zware criminaliteit tussen de drie ministers van Justitie en de procureur-generaal. Omdat de Nederlandse minister van Justitie deelneemt aan dit overleg (ten behoeve van Bonaire, Sint Eustatius en Saba) is betrokkenheid bij het opsporingsbeleid gewaarborgd en wordt de positie van de procureur-generaal die deelneemt aan dit overleg, versterkt. Met betrekking tot de aanwijzingsbevoegdheid van de drie afzonderlijke ministers op landsniveau is overeengekomen dat deze slechts kan worden gegeven nadat het Gemeenschappelijk Hof heeft geconstateerd dat deze in overeenstemming is met het recht. Hiermee is de afstand tussen de procureur-generaal en de lokale politiek vergroot.

Voorts is door de Politieke Stuurgroep vastgesteld dat het Statuut van het Koninkrijk het Koninkrijk voldoende mogelijkheden biedt om te kunnen optreden als dat nodig is ter bescherming van de grondbeginselen van de democratische rechtsstaat, als een land daar onvoldoende voor zorgt. Deze afspraken zijn in lijn met het advies van de Raad van State van het Koninkrijk over de consensusrijkswet OM. De nieuwe afspraken versterken de positie van de gezamenlijke procureur-generaal. De afstand tussen de procureur-generaal en de lokale politiek is vergroot en de lokale ministers dienen hun beleid op elkaar af te stemmen. Met die waarborgen acht ik deze aanwijzingsbevoegdheid overbodig geworden. Met de gemaakte afspraken is sprake van een evenwichtige regeling die een goede rechtshandhaving in het Koninkrijk ondersteunen.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten